

General Bosco,

hvis Rolle nu er udfyldt, efterat Garibaldi har proklameret Victor Emanuel til Konge i Neapel, og medens Frants II er beskæftiget med at bringe sig selv og sine Kæmpesoldater i Sikkerhed ombord i fremmede Krigsskibe under Gaetas Kanoner, er vistnok den eneste af de mod Garibaldi kæmpende neapolitaniske Generaler, der har udviklet nogen Dygtighed og Energi. Han søgte til det sidste at støtte Bourbonernes faldende Throne; han vilde blive sin Eed tro, og efter Sigende har han udvirket en høj Grad af personligt Mod i Slaget ved Milazzo. Dettets uheldige Udfald maa man ligesaa lidt lægge ham til Last ved Bedømmelsen af hans Dygtighed, som give ham Skylden for, at hans faste Plan at levere Garibaldi et afgjørende Slag ved Salerno, blev tilintetgjort ved at alle hans Undergivne enten gik over til Garibaldi delingsvillig eller negtede at kæmpe. Feber udbrød desuden blandt Tropperne i Leiren, og selv ing maatte General Bosco søge Tilflugt til at forlade den, hvorved det sidste Vaand brast. Som Følge heraf kunde Garibaldi holde sit Triumf-indtog i Rigiets Hovedstad med Sværdet i Steden.

General Bosco.

Carlsten.

Paa et af de yderste af de saakaldte Pater-Noster Skjær i Bohus Lens Skjærgaard hæve Tindene af Carlsten sig — det af Joh. Odman saakaldede andet Die paa den lange Mand i Bohus Len. Denne Fæstning er Nordens Gibraltar og anses for uindtagelig af den Grund, at hverken Den, hvorpaa den ligger, eller de omkringliggende Der, hvorfra den skulde kunne beskydes, besidde den nødvendige Jord til at opstaa Batterier; Derne ligger desuden lavt i Forhold til Fæstningen. De der herskende ustabile Bunde vanskeliggjøre ogsaa Angrebet af en Flaade. Ifkun fra Rosen vilde der være Fare at befrygte, hvis den ikke var bleven forebygget ved særskilte strategiske Anordninger, navnlig ved en Kanal mellem Ros og Kløver-Derne, ad hvilken Samfærdselen mellem det Indre af Landet og Göteborg vedligeholdes. Marsstrand, eller som det tidligere kaldtes Målstrandir eller Målstrandir, anlagdes omtrent Aar 1200 af den norske Konge Hakon den Gamle og steg snart, ved sit Silbestteri, til ikke ringe Betydning. Et Forsvarsværk synes alt at have været her 1560, da Kong Erik XIV's Tropper, som dengang agtede at gjøre Staden et Besøg med Ild og Sværd, maatte drage tilbage med usorrettet Sag, idet Borgerne opbrugte Isten i Havnen og tvang de nærværende Gæster til at holde sig i tilbørlig Afstand. Efterat Marsstrand ved Freden i Roskilde 1658 var bleven svensk Eiendom, besluttedes det at udvide de daværende Forsvarsværker til en Fæstning af første Rang. Den

bekendte Grev Erik Dahlberg levede Arbeidet, og efter nogle Aars Forløb var den forrige „Hvile-skans“ forvandlet til Fæstningen Carlsten. Dens formodede Uindtagelighed stod dog ikke sin Prøve under Gyldenløves Feiden 1677, idet Borgens ydre Skanser Malepert, Hedvigsholm og Gustafsborg efterhaanden maatte aabne sine Porte for de Danske, som blandt Andet her gjorde 84 Kanoner til Bytte.

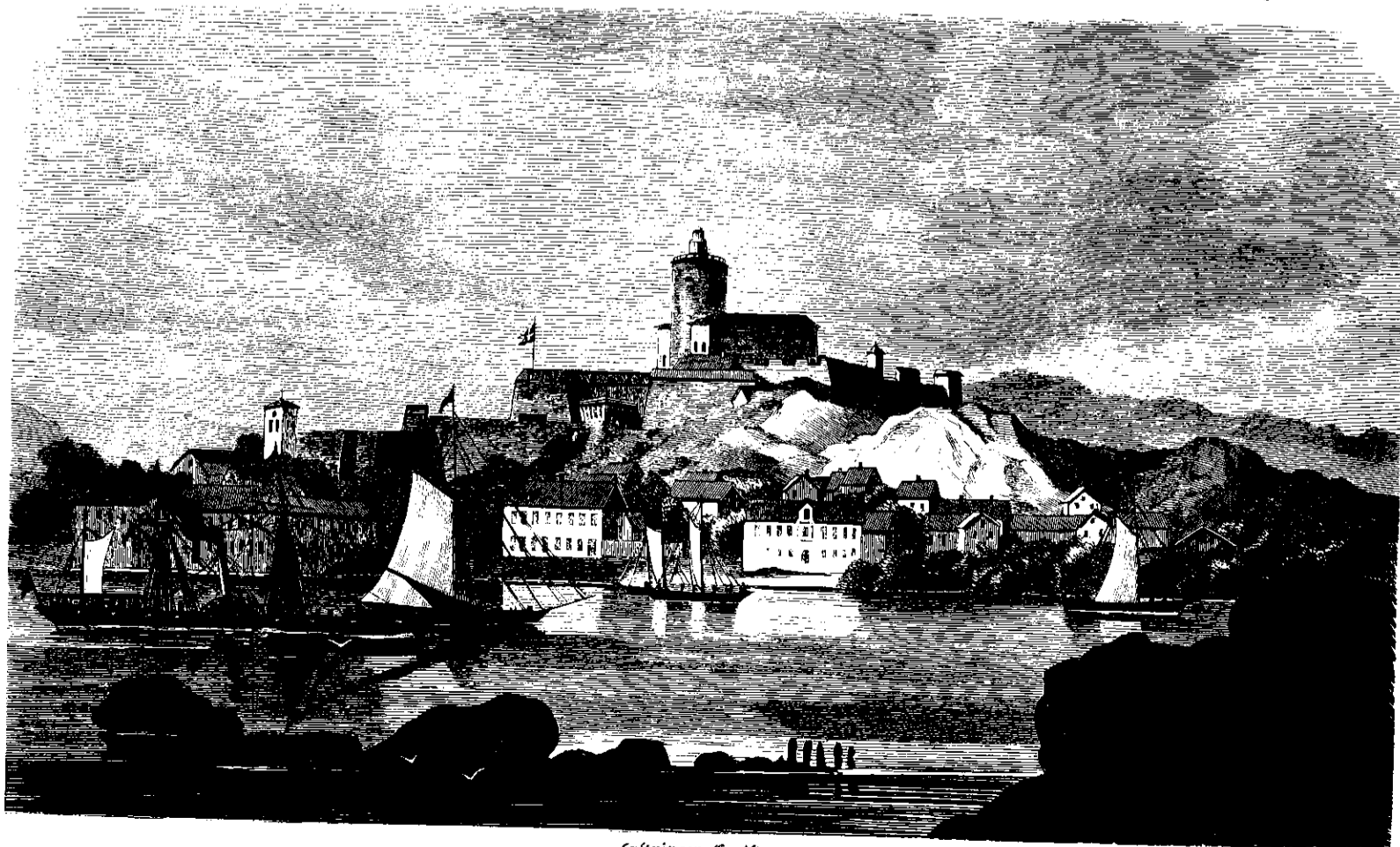
Erobringen var dog dyrt kjøbt, thi Gyldenløve mistede derved en stor Deel af Belejningshæren. Fæstningen selv faldt

fatter udtrykker sig.

Efter den Tid har Carlsten ikke været forurostet. Nogle Trudsler, som Engländerne lode falde 1833 om at ville indtage Borgen, foranledigede, at den skyndsomt blev forsynet med Udenværker; dens Fæstningsværker ere senere efterhaanden forbedrede, saa at den virkelig fortjener Navn af Nordens Gibraltar. Nu næsten færdig, saafremt et saadant Værk nogeninde kan siges at være færdigt. Inder den udfordrende vidt ud over Hav og Skjær, og over hundrede Ildvæg af

under et heftigt Tordenveir; „det behagede Gud,“ siger en samtidig bohuslens Præst, „paa denne Dag at tordne i Himlen og General Harboe paa Jorden“. Harboe anførte nemlig Artilleriet. I Marsstrand levede paa denne Tid en Præst ved Navn Frederik Bagge, han fik Befaling til at synge Te Deum i Marsstrands Kirke i Anledning af Fæstningens Erobring, traadte ogsaa ganske rigtigt op paa Prædikestolen, men bad for de svenske Vaabens Fremgang. Præsten blev strax arresteret og ført til Gyldenløve, men holdt her en Forsvarstale med saa slaende Argumenter, at en dansk Officer traadte hen til Gyldenløve og sagde: „bed ham kun tie, hvis han ikke skal gjøre os til Lyve og Skjelmer Allesammen“. Præsten dømtes til Døden og førtes til Norge, men sendtes efter kort Tid velbeholden tilbage og blev siden Stamsfader til den i den vestlige Deel af Sverig vidtforetagne Baggeslæggt.

Ved Freden i Lund 1679 kom Carlsten igjen under svensk Herredømme, hvorunder den forblev til den 15de Juli 1719, da den seige Commandant Henrik Dankwardt uden Sværdslag overgav Fæstningen til Tordenstjold, der forklædt som Fister havde besøgt Staden og gjort sig bekendt med Leiligheden, idet han, for ret at see sig om, holdt sine Fister saa dyre, at Ingen vilde kjøbe dem. Følgen af dette Besøg blev, at han sendte Dankwardt en Skrivelse, hvori han lovede ham 3000 Ducater, hvis han vilde overgive Fæstningen, i modfat Fald vilde Tordenstjold storme den med 20,000 Mand. Dankwardt, som ei var en Forræder, men kun en seig Stakkel, kom altesels ud af Fætning ved disse Billaar, og da Tordenstjold næste Dag viste sig for Fæstningen, kun fulgt af en Trommeslager, blev den ham overgivet imod fri Afmarche. Portene aabnedes, uden at Fæstningen havde lidt nogen Skade, og de Danske beholdt den omtrent et Aar. Ved Svenskerne's Afmarche drev Tordenstjold Spøg med deres Opsørjel og forærede Officererne nogle Fruentimmerstykke; da Commandanten tilfaldt selv kom, sagde Tordenstjold til ham, idet han overrakte ham et Hampereb: „See her, Broder Dankwardt, har Du Dig et Halsstøcklaade“. Den i disse Ord liggende Spaadom gik snart i Opfyldelse: thi den næstfølgende 5te Septembris maatte Dankwardt paa Galgebalken ved Göteborg med sit Hoved bøde for sin store Letsindeghed, „Andre til Skræk og Advarsel“, som en samtidig For-

Fæstningen Carlsten.